

Солодова Мирослава*здобувач другого рівня вищої освіти,**Волинський національний університет імені Лесі Українки**Науковий керівник: Гордієнко Юлія**кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови*

СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗЗСО

Поняття «освітнє середовище» належить до ключових категорій сучасної педагогіки, оскільки воно характеризує сукупність умов, у межах яких відбувається навчання, розвиток і соціалізація учня, а також здійснюється професійна діяльність учителя. Воно охоплює матеріальні, соціальні, психологічні та педагогічні чинники, що впливають на формування особистості, її пізнавальну активність та ефективність освітнього процесу.

Для створення позитивного середовища на уроках англійської мови важливо розуміти структурно-функціональну модель освітнього середовища: просторово-предметний / матеріальний, психолого-педагогічний / технологічний, соціально-особистісний компоненти [1]:

- Просторово-предметний / матеріальний компонент охоплює архітектурні особливості кабінету, дизайн інтер'єру, технічне оснащення, наприклад мультимедійні дошки, а також наочні матеріали, зокрема плакати, таблиці та автентичні матеріали англійською мовою.

- Психолого-педагогічний / технологічний компонент включає зміст навчання, методи та форми організації уроку, зокрема інтерактивні методи, ігрові технології, комунікативні вправи та диференційований підхід, що дозволяє створити можливість досягти успіху для кожного учня.

- Соціальний компонент визначається характером взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, включає міжособистісні стосунки між учителем і учнями, а також між самими учнями. Важливими є атмосфера довіри, підтримки, взаємоповаги та співпраці, що сприяє подоланню мовного бар'єру та активній участі учнів у навчанні [1].

Психологічний клімат у класі є ключовим фактором емоційного розвитку дітей, сприяючи їхньому благополуччю, мотивації та соціально-емоційній компетентності. Здоровий клімат, що характеризується підтримувальними взаєминами, позитивною взаємодією та відчуттям приналежності, створює позитивне середовище, сприятливе для емоційного розвитку [2]. Дослідження показують, що клімат впливає на три основні аспекти участі учнів у навчальному процесі:

- 1) поведінкова участь: позитивний клімат та чіткі норми сприяють дотриманню правил, активній участі в уроках і позакласних активностях;

- 2) емоційна участь: доброзичлива атмосфера, яка заохочує інтерес до навчання та зменшує тривогу чи почуття відчуженості;

3) когнітивна участь: середовище, що стимулює освітній процес, спонукає учнів докладати додаткових зусиль для опанування складних навичок та вибору більш складних завдань [3].

Вплив психологічного клімату безпосередньо відображається на результатах навчання та академічній успішності. Таким чином, сприятливий психологічний клімат відіграє важливу роль у створенні позитивного освітнього середовища на уроках англійської мови, оскільки він сприяє активній участі учнів у навчальному процесі, підвищує їхню мотивацію та забезпечує комфортні умови для ефективного опанування іноземної мови[3].

Позитивне навчальне середовище – це така атмосфера в класі, у якій учні почуваються у безпеці, відчують повагу та підтримку. Воно характеризується взаємною повагою, відкритим спілкуванням, заохоченням і низьким рівнем тривожності. У процесі вивчення мови таке середовище є особливо важливим, оскільки учні повинні говорити, робити помилки та висловлювати свої думки новою мовою [4].

Одним із ключових чинників створення позитивного середовища для вивчення англійської мови є якість взаємин між учителем і учнями. Коли учні відчують, що вчитель піклується про них, вони з більшою ймовірністю активно беруть участь у заняттях і серйозно ставляться до навчання. Учителі можуть формувати міцні взаємини з учнями, якщо вони [4]:

- вивчають і використовують імена учнів та цікавляться їхніми інтересами;
- проявляють емпатію та розуміння;
- слухають думки учнів;
- підтримують сором'язливих учнів;
- уникають приниження або негативну критику.

Учитель, що підтримує своїх вихованців, зменшує страх учнів перед помилками. Замість того щоб карати за помилки, він розглядає їх як природну частину навчального процесу. Такий підхід підвищує готовність учнів говорити англійською мовою [4].

Отже, освітнє середовище є важливою складовою сучасного освітнього процесу, оскільки воно визначає умови, у яких відбувається розвиток особистості учня, формування його навчальної мотивації та ефективність засвоєння знань. Структурно-функціональна модель освітнього середовища охоплює просторово-предметний, психолого-педагогічний та соціально-особистісний компоненти, які у взаємодії забезпечують організацію сприятливих умов для навчання. Особливого значення у формуванні позитивного середовища набуває психологічний клімат у класі. Саме доброзичлива атмосфера, взаємоповага, підтримка та співпраця між учителем і учнями сприяють підвищенню мотивації до навчання. Таким чином, створення позитивного освітнього середовища на уроках англійської мови є необхідною умовою ефективного навчання. Воно забезпечує сприятливий психологічний клімат, підтримує навчальну активність учнів і сприяє формуванню їхньої комунікативної компетентності, що є однією з головних цілей вивчення іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дороніна Т. О. Сучасні підходи до визначення сутності та структури освітнього середовища. Педагогічні науки. Кривий Ріг, 2014. С. 176–186.
2. Rocio Garcia-Peinado. The impact of classroom climate on emotional development in childhood. *Environment and Social Psychology* (2024). Volume 9 Issue 1. DOI:10.54517/esp.v9i1.1868
3. Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research*. 2004. 60 p.
4. Jo'rayeva Nigina Ikrom qizi. How teachers can create a positive English learning environment. *Modern education and development*. Vol. 42 No. 4 (2026). P. 79–80. URL: <https://journalss.org/index.php/mod/article/view/16512> (дата звернення: 26.03.2026).

Строк Юлія

*здобувач другого рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник: Серняк О.М., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови*

INTEGRATION OF EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT INTO THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH: A METHODOLOGICAL ASPECT

Today, humanity is facing an unprecedented intersection of environmental, economic, and social crises that threaten not only the stability of the global order but also the very survival of civilization in its current form.

The modern world is confronted with a critical choice between the further deepening of the planet's crisis state and the transition to a model of sustainable development, which requires immediate collective action capable of preventing socio-economic and environmental catastrophes. The World Commission on Environment and Development defines sustainable development as "...a model of societal development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs" [1, p. 43].

The purpose of this publication is to analyze the essence of education for sustainable development and present a methodology of implementing this phenomenon in the process of teaching English as a foreign language in secondary education.

Global changes in the modern world are transforming the understanding of modern education, which involves not only the transmission of knowledge and the development of competencies, but also the formation of responsible attitudes and learners' readiness to act in the complex conditions of contemporary society. For this reason, modern education should become an important tool for achieving sustainable development, a practical mechanism for social transition and transformation that, in addition to knowledge and skills, provides learners with perspectives and values